Debreczen, 1899. XXVI. évfolyam 84. sz. Kedd, április 11.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Április 11.

Debreczen, április 11.

(K—cz.) A tavalyi törvényhozás nemzeti ünnepnek deklarálta április hó 11-ik napját, mint visszatérő emlékezetét azon napnak, melyen egy félszázaddal ezelőtt az 1848-iki törvényeket az uralkodó szentesitette.

Ötvenegy esztendő mult el ezen nevezetes és Magyarország ujabb történetében forduló pontot képező nap óta. Azok közül, kik akkor kigyult arczczal hozták meg e törvényeket, alig él már egy kettő. A legtöbb ott pihen a hantok alatt, lelkük pedig örömmel nézi az általuk alkotott törvények alapján fölépült uj Magyarországot, melyet a külföld is csodál. És méltán, mert gyarapodásunk szembeszökő, haladásunk biztos s a liberalis alapon, melynek gyökerét ott találjuk a negyvennyolczas törvényekben, — szépen fejlődött hazánk.

Haladtunk minden vonalon. Templomot épitettünk a müvészeteknek, oltárt emeltünk a tudományoknak. Kereskedelmünkkel minden irányában sikerrel dolgozunk, iparunk fejlődése a legszebb reményekre jogosit, mezőgazdaságunk bölcs kezelés alatt évről-évre fokozza jövedelmi forrásunkat, — egyszóval nemcsak ráléptünk a haladás ösvényére, hanem biztosan haladtunk azon czél felé, melyet életrevaló nemzetek maguk elé tüznek.

Itt-ott hallani még jogos panaszokat, de ne feledjük, hogy egész korszakok mulasztását egy emberöltőn keresztül teljesen kipótolni, helyrehozni nem lehet.

Elégedetlen emberek azonban nem akarják elismerni ezen igazságot, holott láthatják, hogy a kormány mindent elkövet, a törvényhozás mindent felölel, pótolja a hiányokat ledöntve azon akadályokat, — melyek a nemzet erőteljes és egységes fejlődését bármiképen is gátolhatnák. Egyidőben elég volt, hogy a nemzet a válságos körülmények közt bizni tudott önmagában, most megerősödvén, élete biztos, mert van munkaereje, lelke mélyén őrzi a haladás szellemét és polgárai fáradhatatlanok abban a közös munkában, mely a haza boldogságát czélozza.

Ma, a negyvennyolczas törvények szentesitésének visszatérő emléknapján, midőn megemlékezünk a legendás idők nagy törvényhozóiról, tegyünk fogadást, hogy összes szellemi erőnket s ha kell, mitől óvja e szent földet, — vérünket is feláldozzuk hazánk boldogságáért. Hü munkásai leszünk és közös igyekezettel munkáljuk üdvét, jelszavunk lévén: *A haza minden előtt.*

— **Miniszterek Bécsben.** A király ő Felsége Széll Kálmán miniszterelnököt, a ki Darányi Ignácz földmivelési miniszterrel, Széchenyi Manó ő Felsége személye körüli miniszterrel és Cseh Ervin horvát miniszterrel együtt képviselte a magyar kormányt Ernő főherczeg temetésén, tegnap délelőtt öt negyedóráig tartó kihallgatáson fogadta. Délután a miniszterelnök Frigyes főherczegnél és Izabella főherczegnőnél tisztelgett.

Cseh Ervin horvát miniszter már tegnap elutazott Karlsbadba kurára.

—

— **Ujabb provizórium.** Egy ellenzéki lapnak azzal a jelentésével szemben, mintha a kormány ujabb költségvetési provizóriumot szándékoznék igénybe venni biztosan állithatjuk, hogy mértékadó körökben ezt az eshetőséget még nem vették figyelembe, mert még mindig remélik, hogy sikerülni fog a törvényt az országgyülés mindkét házában, a kötött megegyezés értelmében, még idejében letárgyalni és még április hónap végéig legfelsőbb szentesités alá bocsátani. In-

TÁRCZA.

Kiadatlan irodalmi emlékek Tompa Mihálytól.

Debreczen városának nyugalmazott erdőmestere, Tasnády István ur sárospataki deák korában Tompával baráti viszonyban állott s ez a barátság akkor sem szünt meg, mikor Tasnády az akkori szokás szerint Mező Csáthra ment, hogy ott egy évig preczeptoroskodjék. A tanitótól megvárták az ékes rigmusokat. Ámde őt a Muzsák nem csókolták homlokon. Csaknogy az ügyes ember tud magán segiteni a jég hátán is. Ott van az ő jó barátja, Tompa. Majd kisegiti őt a bajból. Irt is hozzá — 1845-ben — egy levelet, melyre csakhamar megjött a kedvező válasz. Nem megy tehát Katalin napjára üres kézzel. Megérkezett a névnapi köszöntő egy rövid, de sokatmondó levél kiséretében.

Tompa több izben el-ellátogatott Mező Csáthra Nagy György ottani nótáriushoz, kinek Johanka nevü szép és kedves leánya talán a költőnek első ideálja volt. Tasnádyhoz irt levele igy hangzik:

Edes barátom!

Itt vannak a kért versek, ha használhatók, örülök rajta. Mi élünk, — pfuj mint lehet itt élni! A kellemetes Johankát tisztelem, ha szabad volna, inkább csókolnám. Tisztelt szüleit tisztelem és notár urékat, különösen a derék háziasszonyt, — csókollak, — ezer a dolgom, légy boldog. Óhajtja szerető barátod

Tompa.

E levél után jöttek a versek, talán az első szárnypróbálgatás, talán rögtönözve téve a papirra, mikről később maga is megfeledkezett. Ne keressen ebben a mai kor gyermeke valami müvészi remeket, de ha nagy embereinknek emléktárgyait is kegyelettel gyüjtjük és őrizzük, ne kallódjék el ez az irodalmi hagyaték sem, maradjon megőrizve lapunk hasábjain, mint valami régi ereklye. Ugy közlöm szó szerint, a mint irva van:

Mi az, mi a kebel
Hurját hangokra költi fel,
Hogy annak érzését
Az ajk szavakban zengje el?

A hálás tisztelet,
Mely benne hőn-lobogva ég,
Sohajtja: boldogul
Éltesse még soká az ég.

És bár az év repül
Virágait zavartalan
A boldogság ölén
Mosolygva szedjed untalan.

A megelégedés,
Karjára füzve tégedet,
A földi baj között
Bizton vezesse éltedet.

Még sokszor érjed ez
Ohajtva várt nap reggelét (estvéjét)
S fogadd most kedvesen
Szivem hálás tiszteletét.

A sárga ősz nem ad
Koszorunak báj virágot
Lehulltak a lombok,
Nem találok már zöld ágot.

De érzelmeimből
Füzök számodra koszorut
A melyben kivánom:
Ne lásson szép eged borut.

Fogadd, midőn hangzik
Hü tisztelődnek ajkain:
Élj soká s boldogul,
Örökre tisztelt Katalin!!

Más (a melyiket akarod),

Mint hajós a vig folyamnak
Rengető hullámain
Rámosolygó part felé száll
Lanyha szellő szárnyain;
Nyugszik a szél, csendes a hab
És felette nyilt az ég
S rajta fényözönt bocsátva
A dicső nap képe ég,
Zajtalan légyen körüled
Igy az élet tengere,
Rád borutlanul mosolygjon
A derült ég tüköre,

Szobalakkokat és mindenféle por- vagy törött festékeket ajánl DEUTSCH LAJOS előbb VARGA LAJOS
Piacz-utcza 38. szám.

dokolt a kilátás arra, hogy a hátralevő resszortorok költségvetéseit, u. m. az igazságügyi, honvédelmi és pénzügyi költségvetéseket a képviselőház még e héten letárgyalja, ugy, hogy a jövő héten már a költségvetési törvényt be lehetne nyujtani, a mely esetben a költségvetés elintézéze a kötött megegyezések értelmében semminemü akadályba nem fog ütközni.

—

— **Dreyfus-ügy.** A Figaró mai számában Mercior és Billot tábornokok vallomásait közli. Mercier vonakodott megnevezni azt az ügynököt, a ki a Cette canaille de D . . . kifejezést tartalmazó iratot a miniszteriumnak és a bordereaut Henry ezredesnek átadta, amely irások szerinte teljesen megbizhatók. Merciernek Dreyfus bünösségéről való meggyőződése a szakértők véleményén, Dreyfusnak az ismeretes levél diktálásakor való megzavarodásán. Dreyfusnak Lebrun, Renault előtt tett vallomásán és végül Dreyfusnak kutató természetén alapszik. Mercier azt mondja továbbá, hogy a hadügyminiszteriumban őrzött diplomácziai iratcsomóban sok olyan irat van, a melyekből ujabb következtetés vonható Dreyfus bünösségére. Mercier különösen egy iratra hivatkozik, a mely Henry hamisitása folytán került elő. Mercier tábornok vonakodik felvilágositást adni a titkos iratcsomónak a hadbirósággal való közléséről és lehetetlennek tartja, hogy Esterházy a a borderó szerzője, minthogy Esterházy a kiszolgáltatott okmányokat nem ismerte.

Országgyülés.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 11.

Szálló hirek siettetik a t. Házat, hogy hamarosan végezzen a költségvetéssel.

— Még 16 nap május elsejéig! Le jár az indemnitás! hirdeti az egyik ujság.

— Uj indemnitást kell kérni egy hónapra! mondja a másik ellenzéki.

— Dehogy kell uj indemnitás! Letárgyaljuk a budgetet idején, hisz benne van a pártközi paktumban! suttogja jelentőségesen a félhivatalos Bud-Tud.

Siet tehát a t. Ház — de nem nagyon. Lehetetlenség felületesen végigsiklani olyan fontos tárezán, mint a közoktatásügyi, olyan mélyrebató beszéd után, mint a Wlassics minisztore volt.

Ma az ülés első szónoka Wlassics miniszter volt, aki ismét pompás és nagyhatásu beszédben reflektált az általános vita szónokainak kifogásaira; alapos érveléssel, ügyes polemiával erősitette meg első beszédének tételeit, folytonos nagytetszés mellett.

A részletes vitánál a jobboldalról Papp Samu, a szélsőbalról Komjáthy, a néppártról Mócsy és az öreg Juriss bácsi beszélt egy-egy tételnél. Mócsy több tételnél is beszélt, de kellemes feltünést keltett, hogy mindig igen röviden.

— Lám, mondta egy tréfás képviselő, amióta Mócsy bácsi mentelmi jogát föl nem függesztettük, milyen jól viseli magát.

Kis zajongással járt Komlóssy kanonok beszéde, akit a néppártiak, kivált Zmeskál Zoltán közbekiáltásaikkal erősen megcsipkedtek. Annyira, hogy Komlóssy beszéde végén felháborodva távozott a teremből e felkiáltással:

— Banda!

Pichler Győző rövid beszéde után a müvészeti tételeknél általános figyelem közt emelt szót Berzeviczy Albert. Beszéde egy nagy gonddal kidolgozott tanulmány volt mai müvészeti viszonyainkról; érdekesen szakavatottsággal tárgyalta témáját, igazságos, elfogulatlan, objektiv birálatot gyakorolt, csillogó szónoki formában, ismert jeles tehetségeit ragyogtatva beszédében.

Az egész Ház osztatlan tetszéssel, mély figyelemmel kisérte Berzeniczy beszédét, végül megéljenezte a szónokot s zajos helyesléssel adózott neki.

A reformátusok konventje.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 10.

Az egyetemes konvent ma délelőtt kezdte meg tanácskozásait Kun Bertalan püspök, mint egyházi és Tisza Kálmán, mint világi elnök vezetése alatt. A konvent tagjai között ott láttuk Bánffy Dezső báró volt miniszterelnököt, Szilágyi Dezsőt, Degenfeld József grófot, Kiss Áron, Szász Károly és Antal Gábor püspököket, Ádám András kuriai birót, Vécsey Tamás egyetemi tanárt és másokat.

A konventet megelőzőleg Kun Bertalan elnök mondott szép imát, mire Tisza Kálmán rövid üdvözlés után megnyitotta a konventet. Kun püspök szintén üdvözli a megjelenteket és örömest konstatálja, hogy mindazok a végzések és határozatok, a miket a legutóbbi konvent jegyzőkönyvébe iktatott, mind egy pontig végrehajtattak. A kormányhoz tizenkét beadványt intéztek, a melyeknek egyikmásikára már válasz is érkezett. Jelenti végül, hogy az időközben felmerült ügyek is elintézést nyertek. Megemlékezik azután Erzsébet királyné elhunytáról, kinek emlékét a konvent jegyzőkönyvében örökiti meg. Ugyancsak jegyzőkönyvbe foglalták Szász Domokos néhai erdélyi püspök érdemeit.

Tudomásul vette a konvent Szilágyi Dezsőnek dunamelléki főgondnokká történt megválasztását s azt, hogy a konvent tagjává Szilágyi Dezső helyett Ádám András, Szász Gerő helyett Molnár Albertet választották meg; dunamelléki póttag Cseh Ervin lett.

Szász Domokost a szakbizottságokban, valamint a rendes és rendkivüli birósságban egyelőre Bartók György erdélyi püspökhelyettes fogja helyettesiteni. Örömmel vette tudomásul a konvent, hogy a kultuszminiszter a közalapot illető százezer forintot folyósitotta és 75 ezer forint rendkivüli államsegélyt utalványozott ki.

Ezután Kenessey Béla bemutatta a közalapi végrehajtó hizottság évi jelentését, a melynek során hosszabb vita támadt a fölött, vajjon az államsegély abban az esetben, ha az illető lelkész a segély fölvétele előtt meghalt, kiutalványozandó-e az özvegynek, vagy árváknak?

Fejes István, Dókus Ernő, Antal Gábor hozzászólásai után a konvent elfogadta Szilágyi Dezsőnek azt a nézetét, hogy abban az esetben, ha a lelkész a segély megszavazása után, de a kiutalványozás előtt hal meg, a segély mindenesetre folyósitandó az örökösök számára. Azonban, ha az illető lelkész csak javaslatba van hozva, de a segély még megszavazva nincsen, erre az örökösöknek nem lehet igényük.

A tárgysorozat 13 ik pontja gyanánt ugyancsak a közalap-végrehajtó bizottság részéről Kenessey előterjeszti évi jelentését az adózási viszonyokról a mult évben.

Az ennek az ügynek a rendezése czéljából kibocsátott ivek rendetlenül töltettek ki, sok rovatot üresen is hagytak s igy az adatok megbizhatatlanok. A jelentés legfontosabbnak azt a bámulatos konzervativ erőt tartja, amely a magyar protestantizmusnak ethikai szempontból is oly nagy ellenállást biztosit. Hanem az eddigi adózási rendszerek tarthatatlanok. A lukma-rendszer vagyoni helyzetre való tekintet nélkül osztja föl az adózó hivek kőzött az adót, A kepe-rendszer, a melynek alapja a kalangya, — kissé igazságosabb.

Sajátságos a templomi székek szerint való adózás, a mely keret-rendszert mutat. Ilyen az erdélyi füst-szám-adó. Van olyan rendszer is, ahol az igavonó állatok számát veszik alapul.

Szóval, feltétlenül gondoskodni kell az egyházi adózási viszonyok egyöntetü reformálásáról. Erre a jelentés bizottság kiküldését javasolja (Helyeslés), a mely bizottságnak részletes és kimeritő adózási reform tervezet kidolgozása legyen feladata. (Általános helyeslés.) Inditványozza, hogy kivánja a konvent, hogy az illető egyházkerületek terjeszszék be az adózásra vonatkozó adatokat magábanfoglaló munkálatokat. A kerületek egységes összeirási iveket kapjanak.

Gróf Degenfeld József felszólalásában nagyon sürgősnek tartja ezt az ügyet és szorgalmazását kivánja.

Antal Gábor püspök hozzájárul a javaslathoz. A tulságosan megterhelt egyházközségek részére szánt segélyek dolgában szükségesnek tartja, hogy a konvent azoknak igazságos felhasználása tekintetében határozatot hozzon. Azért a segélyek kiadását a jövő rendes konventre kéri halasztani. Inditványozza, hogy a tőkekamatsegélyből az adóleszállitási alap javára átszámitandó 1600 frtot ne szállitsák át. (Helyeslés.)

Szilágyi Dezső azt mondja, hogy egy hosszu javaslat elfogadása mindig veszélyyel jár. Vagy el tudja-e valaki mondani azt, ami a bizottság határozati javaslatában foglaltatik? Egységes adózásról szól a javaslat. Ez vagy azt jelenti, hogy az adó egységes, vagy nem jelent semmit. (Ellentmondás.) Nem tünteti föl a jelentés az egyház igaz állapotát. Nem áll, hogy a reformátusság annyira konzervativ és tántorithatatlan. Itt ott bomladozik, ezt elhallgatni, ignorálni nem szabad. Óhajtja, hogy egyes egyházközségek állandó segélyben részesüljenek, ámde csakis azok, akik a terhek arányalagos elosztására minden lehetőt elkövetnek. Antal Gábor inditványához hozzájárul.

Gróf Degenfeld József hozzájárul az Antal Gábor javaslatához. Szilágyival szemben azt mondja, hogy még kissé

S mint tavaszkor rózsa nyilik
Minden éled és örül,
Megelégedés s boldogság
Ugy mosolygjanak körül.

S most midőn egy év feletted
Tünő szárnyon elrepült
És az ujnak szép koránya
Rózsa fényben rád derült:

(ha este lesz a tisztelkedés igy változtasd:)

S most midőn egy év feletted
Nemsokára elrepül
És az új a jövő napnak
Sugárain rád derül:
Fogadd szivem üdvözletét
A tisztelet hangjain
Élj boldogul, a tisztelet (vagy tiszteletem)
Méltó tárgya Katalin!

Aprók.

Mint csermelyár a rét szőnyegén
Hímes part közt enyelgve fut,
E földi pályán ugy vezessen
Örömvirágokon az ut.

Hányszor kel a nap s valahányszor nyugszik [el ismét
Békében szenderegj s égi örömre virad!
Boldogság övezzen körül, mint viz a szigetet.

Az eredeti levélről *K. T. K.*

időelőttiek a javaslatai, de sőt a konvent határozatával is ellentétben állanak. A segélyek nem kérvényezésre, hanem az egyházmegye ajánlatára adandók ki. Az egyházközségek meg fogják találni a módját annak, hogy a segélyt valóban az adóval legjobban megterheltek segitségére forditsák.

Fejes István arról a megbizatásról számol be, hogy a visszaérkezett adatokat tanulmányilag állitsa össze. Ő ennek a megbizatásnak nem felelhetett meg, mert az adatok nem álltak rendelkezésére. Megbizható és pontos statisztikát kiván.

György Aladár a bizottsági javaslathoz két módositást nyujt be; az egységes adózás kérdésében pedig azt az alapigazságot emliti fel, hogy az adók megbolygatása mindig veszedelemmel járhat. Az a vád, hogy az adók igazságtalanok, még nem ok arra, hogy elhamarkodva az egész adózási rendszert egy csapásra gyökerében felforgassuk.

Tisza Kálmán annak az egyéni nézetének kiván kifejezést adni, hogy a mai viszonyok között egységes adózási rendszer behozatalára gondolni sem lehet. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az adóreform alapelvei ne lehessenek egységesek. A fokozatos egyházi adózás elvének ki mondását sürgeti.

Szilágyi Dezső Degenfeld gróf szavaira megjegyzi, hogy az a kérdés, vajjon kérvényezésre, vagy ajánlatra adják-e ki a segélyt.

Precizirozza javaslatát a következőkben: „A segélyezésnél különös tekintettel kell lenni azokra az egyházközségekre, a melyek a tulterheltetés bajain a zsinati törvény értelmében a maguk hatáskörében már segiteni törekedtek.“ (Helyeslés.)

Tisza Kálmán elnök a javaslat elfogadását enunciálva, a holnapi ülésre vonatkozólag azt mondja, hogy bár az 1848-iki törvényalkotások ünnepe holnap lesz, ez a nap nem munkaszünetes. Inditványozza, hogy holnap délelőtt 10 órakor jelenjenek meg a templomban, mint konvent s aztán folytassák munkájokat. (Helyeslés.)

Kun Bertalan püspök bejelenti, hogy Radácsi konventi jegyző lemondott. (Felkiáltások: Nem fogadjuk el!)

Most a választásokra került a sor. Megválasztották a konventi bíróság tagjainul báró Bánffy Dezső és Czike Lajos. Czike Lajos nyomban letevén az esküt, Tisza Kálmán az ülést háromnegyed kettőkor bezárja.

Nevezések
a debreczeni lóversenyekre.

Első nap, szombat április 15-én a lóversenyre a következő nevezések történtek:

I. Nyeretlenek eladóversenye. 1200 korona. Egyleti dij. Távolság 1600 méter.

1. Gr. Degenfeld Imre Alfio. 2. Kállay Szabolcs Yatagán. 3. Báró Bánffy Albert Bora. 4. Br. Pletzger Rudolf fhdn. Darling Grace. 5. Mr. Newmarket Ise. 6. Geist Gáspár Yvonne. 7. Ugyanaz Mátra. 8. Ugyanaz Ravasz. 9. Szemere Kálmán fhdn. Honi. 10. Rohonczy Gida Arkádia. 11. Ugyanaz Dallam. 12. Ugyanaz Esterlánya. 13. Br. Szentkereszty Pál Pele.

(Elzáratott 13 nevezéssel.)

II. Debreczen sz. kir. város dija. 100 drb cs. és kir. arany, melyből 90 arany a győztesé és 10 arany a második lóé. Távolság 1400 méter.

1. Gr. Baworowsky József Coquette. 2. Liptay Béla Karcsi. 3. Gr. Bethlen Károly Tekergő. 4. Br. Szentkereszty Pál Pendej.

(Elzáratott 4 nevezéssel.)

III. Hortobágyi dij 1400 korona. Adja a földmivelésügyi m. kir. miniszter. Távolság 1600 méter.

1. Br. Bánffy Albert Bora. 2. Ugyanaz Torontál. 3. Mr. Newmarket Tarna. 4. Ugyanaz Diák. 5 Geist Gáspár Abszi. 6. Ugyanaz Kántor. 7. Ugyanaz Bokros. 8. Rohonczy Gida Tiszagyöngye. 9. Ugyanaz Esterlánya. 10. Gr. Pejacsevich Albert Dolly. 21. Ugyanaz Ujfalu.

(Elzáratott 11 nevezéssel.)

IV. Eladóverseny. 1700 korona. Egyleti dij. Távolság 2000 méter.

1. Mr. Newmarket Mentő. 2. Ugyanaz Ise. 3. Geist Gáspár Ravasz. 4i Ugyanaz Mátra. 5. Ugyanaz Yvonne. 6. Liptay Béla Gladiator. 7. Rohonczy Gida Árkádia. 8. Ugyanaz Arkangyalát. 9. Gr. Pejacsevich János Őszi rózsa.

(Elzáratott 9 nevezéssel.)

V. Nyulasi gátverseny. 1400 korona. Egyleti dij. Távolság 2400 méter.

1. Br. Bánffy Albert Torontál. 2. Br. Pletzger Rud. fhdn. Pebble. 3. Geist Gáspár Dôme. 4 Ugyanaz Pletyka II. 5. Ugyanaz Douaririère. 6. Liptay Béla Nyiri-Bicskás. 7. Rohonczy Gida Abgar. 8. Ugyanaz Esterlánya. 9. Gr. Pejacsevich Albert Sironi. 10. Gr. Merveldt M. kap. Teretvár.

(Elzáratott 10 nevezéssel.)

VI. Szent Györgyi akadályverseny. 1400 korona. Adja a földmivelésügyi m. kir. miniszter. Távolság 4000 méter.

1. Br. Pletzger Rud. fhdn. Vignola. 2. Ugyanaz Nevermind II. fv. 3. Geist Gáspár Dôme. 4. Ugyanaz Pletyka II. 5. Ugyanaz Douairièére. 6. Liptay Béla Csehi. 7. Ugyanaz Délczeg II. 8. Pejacsevich Albert Sironi. 9. Ugyanaz Ohó. 10. Balázs Iván Törökbecse. 11. Gr. Merveldt M. kap. Teretvár.

(Elzáratott 11 nevezéssel.)

A „tekintetes“ foglyok.

Ilyenek is vannak, még pedig elég sokan. Hogy ezt beigazoljam, nem is kell soká gondolkozni, messze elfáradni, ott vannak a szegedi államfogház foglyai. Jobban aligha unatkozhatik bárki is, mint ezek a „tekintetes“ urak. Mert „tekintetes“ urak mindnyájan, lett légyen azon halandó fogoly bármiféle foglalkozásu is, még az a szocziálista agitátor is „tekintetes“ ur.

Ez a czim illeti meg őket hivatalból, habár nem egy, sőt állithatom mindegyik szivesen elengedné ezt a titulust, csak már kitehetné lábát az államfogház kapuján.

Az államfogház csinos egyemeletes épület, tágas udvarral, az utóbbi magas kőfallal körülkeritve Az udvar jobb oldalán kis magaslat van s e helyen a kőfal majdnem egy méterrel magasabb. Ennek különben története van. Két államfogoly Mandel Béla, ki annak idején Komlóssy nagyváradi járásbirót agyonlőtte s majd később Zarándi Gáspár este kiszökött a kőkerités e helyén, az utóbbi elment a „Szegedi Napló“ szerkesztőségébe jelenteni, hogy ő fogadásból szökött ki s hogy a szerkesztőség igazolja szökését. Az igazgatóság erről értesülve, eltekintve a fegyelmi büntetéstől, mit a különben visszatért két államfogolyra mértek, a falat e helyen fölemeltette.

Most bizony bajos, sőt ugyszólván lehetetlen az államfogházból megszökni. Az államfoglyok két órát sétálnak naponta az udvaron s visszatérve czelláikba, hol egyiknél, hol másiknál van a gyülekezés helye s este 7 órakor vége van mindennek, mert jön a felvigyázó őr a „tekintetes“ urakat felszólitja szobáikba vonulni s rázárja az ajtót.

Nem valami kellemes az estét bezárt szobában tölteni, de hát ezen segiteni nem lehet. Unatkozik egész nap, este még inkább, szórakozása abból áll, hogy olvas azt — mi keze ügyébe akad.

Pár napot eltölteni az államfogházban még csak megjárjat, de heteket, hónapokat — nem irigylésre méltó. Igaz minden kényelme meg van az államfogolynak, jöhetnek, mehetnek — a folyosókon, egymást meglátogathatják, de mégis csak érzi, tudja az ember, hogy ő fogoly.

Jelenleg a szegedi államfogháznak nem sok, de annál több érdekes s nevezetes foglya van.

Az első osztályban találunk egymás mellett két ösmert egyént.

Egyik egy fiatal hirlapiró, ki legboldogabb napjaiban, mint vőlegény hagyta el menyasszonyát, hogy a reá rótt egy évi büntetését kitöltse. Április 1-én kezdette meg büntetését. Ez Gallovich Jenő pécsi hirlapiró, ki a hirlapirói kar védelmére fogott kardot Debreczenben és Nagyváradon tizenegy izben. Fiatal, rokonszenves, megnyerü külsejü ifju, kiből nem látszik ki, hogy tizenegy kardpárbaja volt s még hozzá hatalmas ellenfelekkel, katonatisztekkel s mindenkor győztesen hagyta ott a küzdtért, sőt két ellenfelét meg is nyomoritott.

A debreczeni törvényszék két évi államfogház büntetést mért reá, de a tábla és a kuria, egy évre leszállitotta. Az ujságiró egyesületek kegyelemért folyamodnák kollegájuk érdekében.

Gallovich szomszédja Jurák Zvonimir csáktornyai plébános. A politikában, különösen a választások idején, nagy szerepet játszott. Wlassics miniszternek per-te barátja, ő volt az, ki Wlassics minisztert annak idén megválasztatta, majd az egyházpolitikai javaslatok törvényerőre emelkedése után, a minisztert kerületéből kibuktatta s a néppárt jelöltjét Majort juttatta mandátumhoz. Izgatott a szószékről épen Wlassics s az egyházpolitikai javaslatok ellen s két havi államfogház büntetést kapott.

A második osztály legérdekesebb lakója Klein Ödön, az ideális anarchista. Egy évig marad az államfogház lakója. Szimpatikus, megnyerő külsejü, 30 éves ember. Fanatikus hive az anarchiának és eszméiért rajong s most is azért van bezárva. Ő az egyedüli, kire különös felügyeletet gyakorolnak. Csakis a párbajért elitélt államfoglyokkal társaloghat. Örül, ha látogatója van, mert akkor beszél tüzesen, szenvedélyesen, hévvel az ő eszméiről.

Az irodalomban, különösen a német, franczia irodalomban, kiváló jártassággal bir. Tartalékos tiszt, vasuti hivatalnok volt, de eszméiért megfosztották rangjától s állásától. Büszkén hirdeti, hogy az ideális anarchiának hive. Mózes s Jézus létezését nem ösmeri el, tagadja mindkettőnek mint egyénnek létezését, bebizonyitva látja, hogy ugy Mózes, mint Jézus, csak idea Felekezetnélküli, ami különben elveinél fogva természetes is. Szerinte az ember, az egyén a leghatalmasabb lény, kiben maga az istenség fogalma is összpontosul.

Jelenlegi lakói még az államfogháznak Szokolai János hódmezővásárhelyi szoczialista agitátor; Veress Zoltán joghallgató Maros-Ujvárról, első párbaja volt s 4 havi büntetést kapott, ellenfelének jobb karját levágta; Reisner Sámuel, egy hitbuzgó zsidó, ki nem mulasztja el mindennap a templomba menetelt, izgatásért 6 hónapig lesz az államfogház lakója s Stettner József szegedi szoczialista órás segéd.

Ez a kevés létszám rövid ideig tart, egyik államfogoly kiszabadult, másnap másik jön. Igy tart ez folyton s az unatkozó államfoglyok várva-várják már a jövő hetet, mi-

kor is ujabb hat „tekintetes“ ur vonul be az államfogházba s reménykednek, társaságba majd csak elüzik a rájuk nézve oly hosszu s unalmas napokat

Lőw József.

SZINHÁZ.

A Sárdi ház.

Szinmü 3 felvonásban. Irta: *Géczy István.*

Géczy Istvánnak jó neve van a szinmüirodalomban. Érdemes darabok kerültek tőle szinre, melyeket elismeréssel fogadott ugy a kritika, mint a nagy közönség. A *Gyimesi vadvirág* szerzője majd mindeu évben ir egy-egy darabot, mely erős talentumáról, müizléséről és sok tanultságáról tanuskodik.

Szerintem eddig irt müvei között leggyöngébb *A Sárdi ház* cz. szinmüve. Leggyöngébb, mert olyan alakokat mutat be, milyenekkel a való életben alig találkozunk.

Lélektanilag elhibázott ezen szinmü meséje, melyet nem tud veiünk feledteni egyik-másik jelenetnek beillesztése s mikor a darab végén távozunk, önkénytelenül eszünkbe jut az ellentét a való élet és a szinpadon mozgó lények közt

De lássuk a mesét- Sárdi Tamás, a gazdag nemzetes ur, egyébként parasztgazda, belészeret egy vándortársulat tagjába: Balla Irénbe, ki azonban Garami Béla iránt gyul szenvedélyes szerelemre. Sárdi Tamás felesége halófélben van, de ezzel a gazda nem törődik, hanem alázatos hajlongások közt csókolgatja Irén kezeit, ki meglehetős hidegen, mint mendani szokás, kurtán-furcsán bánt a szerelmes vén emberrel. Közben Sárdy Tamásné meghal és midőn Erzsike leánya ezt a szomoru hirt elmondja atyjának, — ki akkor is a szinésznőnél időzik — Sárdi Tamás megkéri a Balla Irén kezét és igy szól: ime leányom, anya helyett anyát adok neked.

Sárdi Tamás csakugyna elveszi *Balla* Irént, kinek kedvese *Garami* Béla az öreg paraszt gazda pénzével és befolyásával jegyzőnek lett megválasztva. A viszony *Balla* Irén és *Garami* Béla közt folyik, mig végre *Bodor* színész ügyetlensége folytán elveszett és a *Sárdi* kezeibe juttatott levélből a gazda a viszonyról értesül, a légyotton kihallgatja a szerelmeseket, majd végrendeletet készit és azt, miután *Komáromi* Andrásékkal kibékült és leányát, kit *Irén Garaminak* szánt, hogy igy viszonyuk a világ előtt fedezve legyen — előttük felolvassa. Az asszony megdöbben, mikor hallja, hogy a végrendeletből ki van zárva s ereiben megfagy a vér, mikor *Sárdi* Tamás azt dörgi, hogy annak, aki meghal, nincs szüksége vagyonra.

Azután bezár ajtót, ablakot, halljuk a tüz ropogását, mert Sárdi tüzes csóvát tesz a tető alá, rémes kiáltás, a jegyző menekülni próbál, Sárdi kaczag kinos vergődésükön s mikor az égő ház beomlik, Sárdi karjaiba zárja hütlen nejét s együtt meghalnak mindhárman az égő tüznek kinos halálával.

Drámai jelenetek, változatos fordulatok, ügyes jellemzések és a szinpadi hatást előmozditó motivumok bőven vannak a darabban, de viszont annyi fogyatkozás és lélektani képtelenség van abban, hogy szinte csodálkoznunk kell a *Géczy* gyakorlott kezén, — látva müvében a sok hibát.

Először is nincs olyan paraszt ember, legalább egészséges észjárásu magyar paraszt, a kit egy vándor szintársaság tagja annyira bolonddá és roszszá tudna tenni, hogy meghalt feleségének még ki se hült holteste felett megkérje annak kezét.

Különben is az az előkelő megjelenésü *Balla* Irén sehogysem illik annak a részeges és elzüllött vándortársaság keretébe. Képtelenség továbbá a házfelgyujtási végjelenet. Halljuk a tető ropogását, látjuk a tüzet, de ugyanakkor halljuk a ház előtt elvonuló kortesek borizü hangjait. El sem képzelhető, hogy egy égő házat senki sem jön oltani és megmenteni azokat, kiket a bosszu a tüzhalálra szánt. Azután meg alig találnánk olyan embert, ki szerelmében csalódva elemészti szerelmét, vetélytársát, önmagát, s a halál pillanatában szerelemtől ittasan karjaiba zárja azt, a ki csuffá tette, meggyalázta uevét, házát, becsületét. És igy tovább.

A darabban szereplők összes tudásukkal, igazán magas fokon álló játékukkal sem tudtak pótolni a darab fogyatkozásait. *Szacsvay* (Sárdy Tamás) ez az intelligens színész élethüen adta a szerelmében elvakult parasztgazdát és alakitásával beigazolta, hogy egyik legjobb tagja a társulatnak.

Szabó Irma (Erzsike) most is kedves leány volt, ki előtt egy fényes jövő áll, ha tanulva igy halad a jövőben is. *Bartha* (Komáromi András) mint mindig, ugy most is nagyban hozzájárult a darab előadásának sikeréhez. *Karacs* (Berti) éneke gyönyörü volt. *Tanayné* (Mariska) ezen estén ismét beigazolta, hogy a nagy *Halmi* méltó leánya *Fáy* Flóra (Balla Irén) jól fogta fel nehéz szerepét s csak arra kérjük, hogy egy kissé hangosabban beszéljen, mert beszédében az utolsó szó tagokat a legélesebb füllel sem lehet hallani. Egyyébként drámai erővel és igaz érzéssel játszott. Ifj. *Szathmáry A.* (Matyik Dénes) tegnap nem volt elemében, de kis szerepe nem is sarkalhatta ambicióját. Külön emlékezünk meg *Kiss* Irénről, (Matyókné) kinél szebben a finom komikai elemet a vidéken senki sem tudja személyesiteni. Pompás játékával állandó derültségben tartotta a kis lelkes közönséget, melynek mindig ünnepi estélye van, ha *Kiss* Irén megjelenik a szinpadon. *Csügényi* Vilma (Patyi Vera) szintén hozzájárult az est sikeréhez.

Rubos Árpád (Istók Lenczi) minden alkalommal arról győz meg bennünket, hogy hivatásos színész, ki nemcsak elmondja szerepét, hanem belehatol annak mélyébe és tanulmányozza azokat a legapróbb részletekig. Kedves megjelenése, tulzásokból ment diskrét játéka biztositják neki a közönség szeretetét. Igazi müvészvér és ha nem lankad szorgalmában, néhány év mulva büszkesége lesz bármely szinpadnak.

Makray (Csengery szinigazgató) pompásan adta a kétségbeesett, de csakhamar a helyzet magaslatára emelkedő vidéki szinigazgatót. Jól teszi *Komjáthy*, ha rábiz egy egy nagyobb szerepet, mert ugy látszik, hogy a felvállalt munkának emberül megfelel.

Tóth Elek (Kéry) kicsiny szerepében jó volt.

Komjáthy János (Garami Béla) ki *Tanay* betegsége miatt vette át *Garami* szerepét nagy hatással és a tőle már megszokott drámai erővel játszott, mesterileg alakitva a haladni akaró és szerelmét csak lépcsőnek használó s a veszedelemben gyáva jellemet.

A kiállitás, rendezés kifogástalan volt s mi igazán csodálkozunk, hogy a darab minden szerkezeti hibája mellett is, üres ház előtt folyt le.

Koncz Ákos.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A presumtiv trónörökös itthon.

Budapest, április 11. (Erk. d. u. 2 ó.) Ferencz Ferdinád kir. herczeg, presumtiv trónörökös ma reggel József Agost kir. herczeggel a bécsi gyorsvonaton Budapestre érkezett. A presumtiv trónörökös kitünő szinben van. A kir. herczegek a pályaházból a park-klubba hajtattak. Ott megreggeliztek, aztán az aradmegyei Kisjenőre, József kir. herczeg uradalmába utaztak, több napi vadászatra.

A reformátusok konventje.

Budapest, április 11. (Érk. d. u. 2 ó.) A reformátusok konventje ma folytatta tanácskozásait *Tisza* Kálmán és *Kun* Bertalan püspök elnöklete alatt. A tanácskozás elején *Kenessey* Béla teologiai igazgató részletesen felsorolta, hogy a közalapból segélyezendő egyházakat és lelkészeket. A segélyezesek jobbára 80—200 forintig terjednek. *Czike* Lajos esperes inditványozta, hogy fejezze ki a konvent *Tisza* Kálmánnak hálás köszönetét és kérje további közremüködését. A konvent tagjai ehez egyhangulag hozzájárultak.

NAPI HIREK.

— **April 11.** A középületekre felvonták ma a nemzeti szinü lobogókat, jeléül annak, hogy ünnep van, az 1848 iki törvények szentesitésének emlékünnepe. A megyei és városi hivatalokban szünet volt, az összes templomokban hálaadó istenitiszteleteket tartottak, melyeken a városi tisztviselők *Simonffy* Imre kir. tan. polgármesterrel és *Komlóssy* Arthur főjegyzővel élükön megjelentek. A református nagytemplomban reggel 8 órakor Könyves *Tóth* Kálmán mondott magas szárnyalásu imát, a katholikus templomban 9 órakor *Wolafka* Nándor cz. püspök czelebrált fényes segédlettel. — A deák-utczai templomban pedig *Krausz* Vilmos főrabbi nagyközönség jelenlétében hazafias beszédet mondott. — Az autonom orthodox izraelita hitközség pásti utczai templomában fényes kivilágitás mellett szintén istenitiszteletet tartottak több számból álló sorrenddel.

— **Debreczen város vámszedési joga.** Ezelőtt hat esztendővel hosszabbitotta meg a kereskedelemügyi miniszter Debreczen város ősidőktől fogva gyakorolt kövezeti vámszedési jogát. Az engedélyokirat 1894-ben kelt s az érvényessége folyó hó 15-én jár le. Az engedély meghosszabbitása végett a tárgyalások már előbb megindultak, — de azok hosszadalmassága miatt félő volt, hogy a város kifogy az időből és mielőtt a tárgyalások eredményre vezetnének, lejár az értékes engedély. De most már nincsen ok az aggodalomra. *Hegedüs* Sándor, az uj kereskedelemügyi miniszter tegnap délután a következő örvendetes táviratot intézte a város közönségéhez:

> Megengedem, hogy az 1894-iki engedélyokirat alapján gyakorolt kövezeti vám szedési jogát eddigi föltételek alatt a lejárat napján tul további rendelkezésig ideiglenesen gyakorolhassa.
>
> **Hegedüs.**

— **Esküvő.** Diszes esküvő szinhelye volt ma d. e. a Deák Ferencz utczai izr. templomban. *Jakobovits* Aladár városi törvényhatósági bizottsági tag, terménynagykereskedő leányának Etelkának esküdött örök hüséget *Mezey* Ödön földbirtokos. A templom zsufolva volt diszes közönséggel. — Az esketési szertartást *Krausz* Vilmos főrabbi végezte.

— **Uj regényünk.** Mai számunkban eredeti uj regény közlését kezdjük meg, amelylyel bizonyára örömet okozunk olvasóinknak, két okból is, mert a regényt *Könyves Tóth* Kálmán a költő-pap, az irodalom régóta elismert kitünősége irta másrészt, mert a regény tárgya a magyar irodalom történetből van véve. *Bacsányi* János a mult század végén, a felujulás korában, mikor Mária Terézia testőrseregéből kiindult az áramlat *Bessenyei* és társai révén, — az uttörők kicsiny táborának egyik törhetlen bajnoka volt, a ki hazafias müködése miatt várfogságot szenvedett. Könyves Tóth Kálmán az irodalomtörténet e hősének egy német költőnővel való szerelmi regényét tárgyalja, mely sok küzdelem után boldog házassággal végződött.

— **Emlékezet Könyves Tóth Kálmánnéról.** Lapunk szerkesztője b. e. Könyves *Tóth* Kálmánné elhunyta alkalmából egy tárczaczikkelyt irt a boldogult urasszonyról, kinek halála annyi érző szivet boritott gyászba. A tárcza külön lenyomatban is megjelent. Az *emlékezést* most *Jeney* Ilonka k. a. Jeney Miklós rendőrfogalmazó szép képzettségü leánya ki jelenleg egy brüsszeli nevelőintézetben van, mesterileg leforditotta franczia nyelvre és átadta egy előkelő franczia ujságnak, mely elismerő szavakban méltatva hozza az egész megemlékezést.

— **Papválasztás Mártonfalván.** E hó 9-én tartották meg Mártonfalva községben az ev. ref. papválasztást. Egy pályázó volt *Bessenyei* Imre ottani segédlelkész, kit egyhangulag meg is választottak.

— **A theologiai ifjuság látogatása Sárospatakon.** Mint legujabban értesülünk theologusaink viszonozni fogják a sárospatakiak tavalyi látogatását. S ennek a puszta barátkozáson kivül még az a szép jelentősége is megvan, hogy a testvéri viszony, mely a két protestáns főiskola között a multban fenállott, a legutóbbi nézeteltérések teljes feledésével ismét helyre fog állani. S ezt annál is inkább lehet remélni, mert az ifjuság tanárai vezetése mellett fog utjára indulni, sőt csaknem bizonyosra vehető, hogy az egyházkerületnek agg főpásztora *Kiss* Áron, kinek gondos figyelme mindenre kiterjed, maga is elmegy ez alkalommal Patakra.

— **A debreczeni első takarékpénztár** által 30 frt, az „István gőzmalom társulat“ által 20 frt, továbbá a „Debreczeni helyi vasut részv. társaság“ által szintén 20 frt adomány szavaztatott meg a közkórházból kikerülő szegény betegek részére; a midőn ezen összegek átvételét nyilvánosan is nyugtázom, nem mulaszthatom el a fentebb emlitett intézet és társaságok intéző férfiainak s közgyülés tagjainak ezen nemes és embetbaráti cselekedetéért szegény betegeink nevében soha nem szünő hálás köszönetemet nyilvánitani. Debreczen, 1899. ápril 8. Dr. Ujfalussy közkórházi igazgató.

— **Halálozások.** *Farkas* Ákos és nejét fájdalmas veszteség érte szeretett kis leánykájuk *Miczikének* elvesztésével, ki f. hó 10-én életének 4-ik évében pár napi szenvedés után elhuny. Temetése f. hó 12-én d. u. lesz. — Néhai *Nagy* István f. hó 9-én életének 29-ik évében jobblétre szenderült. Temetése ma délután három órakor lesz Bundi-utcza 14-ik sz. háztól.

— **Az ipartestület,** ujabb intézkedés szerint, nem szerdán, hanem pénteken, április hó 14-én kezdi meg a müködését. A keddre kitözött diszülést pedig az elöljárósági helyiségben, apr. 13-án, csütörtökön tartják meg. Ugyanezen nap este lesz a bankett, a Bikában.

— **Az ungvári hölgyek Zivuska Jenőnek.** Ungvárott, az irodalom iránt érdeklődő hölgyek kedves kitüntetésben részesitették *Zivuska* Jenőt, városunk szülöttét, a ki pályakoszoruzott drámájával örömet okozott abban a körben is, a melyben most él. A lelkes ungvári hölgyek ünnepélyt rendeztek a nagytehetségü ifju drámairó-poéta tiszteletére, a melyen virággal és buzditó beszéddel tisztelték meg. A virágokat, a melyeket ott kapott haza küldte Debreczenbe gyámanyjának özvegy Zivuska Ferenczné nének, aki a szerető, gondos anyát helyettesitette, olyan jóságos, figyelmes szeretettel, hogy az ifju drámairó-poéta megemlékezik erről életének minden mozzanatában. Az ungvári ünnepélyről is hazaküldte a virágokat nagynénjének a következő sorok kiséretében:

Talán a virágok már hervadtak, de a hozzájuk füződő emlék örök. Az ungvári hölgyek tiszteltek meg e csokorral az ünnepeltetésemre rendezett estélyen. A fehér atlasz szalagot, melyen neveikaranynyal vannak kivarrva, magamnak tartottam meg. Itt küldöm a csokrot; szép emlék a családnak.

Ungvár, 1899. április 9.

Édes néném kezeit csókolja szerető hü öcsese: **Jenő.**

— **Népkönyvtár Mártonfalván.** Mártonfalva községben népkönyvtár létesült. A földmivelésügyi miniszter 176 drb. könyvet ajándékozott a népkönyvtárnak.

— **A lejtő szélén.** Egy volt közjegyzőt, tartalékos honvéd hadapródtiszthelyettest szállitottak el tegnap este az aradi ügyészség börtönébe. A szerencsétlen fiatal ember *Takács* Gyula, ki aradmegyében volt közjegyző. — Önkéntesi évét Debreczenben a 3. h. gy. ezrednél töltötte s a tiszti vizsga letétele után hadapródtiszthelyettesi rangot kapott. Katonaéve letelte után visszatért Aradra, hol nem sokára az aradi törvényszék sikkasztásért két heti fogházra itélte. Azóta több helyen megfordult. A mult hóban Debreczenbe jött s gyakorlatra bevonult ezredéhez. Akkor már az aradi ügyészség ismét körözte országosan sikkasztásért. Tegnap a rendőrség rájött, hogy itt tartózkodik, letartóztatta s átadta az ügyészségnek, mely tegnap este Aradra kisértette.

— **Öngyilkossági kisérlet.** Szabó Zsófia cselédleány ma éjjel szerelmi bánattól Arany János-utczán, gazdája lakásán gyufaoldatot vott. A szerelmes cseléd félt az elkészitett oldatot kiinni s igy komolyabb baja nem történt. A kórházba szállitották, de már tul van a veszélyen.

x **Hivatali helyiségül,** esetleg *ipari czélokra raktárnak* stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

x **Telegdy** sóstó-fürdőbe vendéglős keresztetik. — Értekezhetni a tulajdonossal (Egyháztér 3.)

A levél.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 10.

A mlkor a biró a kezébe kapta a korpus deliktit — az aranyszegélyü kis levelet még rózsaszinü volt a papiros, azóta, hogy megjárta már tudja Isten hányadszor, a bíróságokat, megfakult a levél, apró betüi is elmosódtak, csak sötét tartalma maradt meg a bünper iratai között a vallomási jegyzőkönyvekben. — Esztendők multak el azóta, hogy e bünpör szereplő személyei a megbontott családi tüzhely titkát kivitték a biróság elé. Amikor az a gyönyörü szőke asszony F. R. dusgazdag vállalkozó felesége alig egy heti házasság után elhagyta férje házát, a fővárosban sokat beszéltek erről a históriáról. Találgatták, keresték az okát: mi birta a szép asszonyt erre a lépésre. A férj barátai, az asszony rokonai faggatták egyikét is, másikát is, de sem a férj, sem az asszony nem árult el semmit abból a tragédiából, a mi a rózsaszin selyem-butorzatu budoárban alig pár percz alatt lejátszódott s örökre megsemmisitette két ember boldogságát. Este volt, késő őszi este. A márványkandallóban csendesen pislogott a tüz s a lámpa halvány fénye sugárzott szét a bájos kis fészekben.

A sarokban alacsony kis selyemtabouretten ült a fiatal asszony. Görcsös zokogásba fult el a hangja, keze között apró rózsaszinü levelet szorongatott. Lassan nyilt ki az ajtó. Elegáns férfi lépett a budoárba — a férj. Az előkelő társaság ismert alakja, akiről sokat beszéltek akkor, amikor hirtelen meggazdagodott s a kis vállalkozóból egyszerre nagy vasuti vállalkozó lett. Öröm ragyogott az arczán, ölelésre tárta ki karjait s ugy közeledett asszonyához. Az pedig felugrott a székről, arczán még peregtek a könyek s fájdalmas hangon kiáltott rá:

— Ne nyuljon hozzám, nyomorult gazember!

És az összegöngyölt levelet férje arczába vágta. A férj kibontotta a rózsaszin papirost, elsápadt, hogy elolvasta, — lehajtotta a fejét, egy szót sem szólt, a mikor felesége elhagyta a budoárt, a lakást, hogy soha többé vissza ne térjen. Pár hét mulva F. R. följelentette a feleségét levéltitok megsértése miatt, fölbontotta a levelet, a mi a férjének szólt. A levelet az asszony anyja irta — figyelmeztette F. R.-t, hogy nem azért adta a leányát hozzá, hogy most már teljesen elhanyagolja, ellenkezőleg, most szabadabban, könnyebben találkozhatnak, nem ugy, mint azelőtt. A feleség ezt a levelet bontotta fel, s ezért hagyta el férjét. A bünpör során felmentették F. R.-nét a levéltitok megsértésének vádja alól, a házasságot is felbontották közöttük, még pedig a férj hibájából. A szép szőke asszony pedig elköltözött Budapestről. Anyja házába sem tért vissza többé.

Irodalom és müvészet.

* **A Patyolat** hatodik évének 4. száma megjelent. Ez az egyetlen magyar ujság, mely kizárólagosan a fehérnemü-divattal foglalkozik. Teszi pedig ezt olyan részletességgel és alapossággal, hogy az olvasója nincs ráutalva a készen vett és drága fehérnemüre, hanem minden darabját otthon maga megcsinálhatja a minden számhoz mellékelt, magyarázatokkal ellátott kétoldalos szabásmintaiv segitségével. A Patyolat minden hónap elején megjelenő ujság. Előfizetési ára postán való küldéssel az április—juniusi negyedévre 55 kr. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Rökk Szilárd-utcza 4 sz.

* **Baharuha.** A tavasz elkövetkeztével nem ismételhetjük eléggé, hogy a gyermekeket mindenki és mindenképpen ugy igyekezzék öltöztetni, hogy ruhácskájuk a mozgásban, szaladgálásban, a friss levegőnek mindenképen való kiélvezésében ne gátolja őket. A szegény kicsinyek többnyire csak azért is rettegnek a sétástól, mert ünnepiesen felöltöztetik őket, czifrán, kényesen, aztán a szerint kell lépegetni, viselkedni, hogy a drága ruhában kár ne essék. Pedig jó tág, jó kurta ruha kell oda, egy kis felöltővel, a mit ráhuzunk, ha a játékban kimelegedett,

mielőtt hazatérnénk vele. A czipő, az meg kivált jó szolid talpu legyen, puha felsőbőrrel, gombos, ne kötős, mert hisz a kötő örökké kioldódik játék közben és bosszantja a kicsikét. A kalap puha, jól szemre lehessen huzni a karimáját, hogy a nap ne süssön a szembe. A fiuk haját, mihelyt csak lehet, kurtára kell vágni, hogy fejüket járja az áldott levegő és viz. A leányok haját lefekvés előtt jól ki kell a tavaszi portól kefélni, ha azt akarjuk, hogy fényes, szép hajuk legyen.

Ida néni.

* A **Divat Ujság** hatodik évének 7 ik száma a szokásos dus tartalommal meg jelent. Rendkivül gazdagságu nyolczoldalas főlapján a legujabb divatot számos képpel, bő magyarázattal ismerteti. a mit megkönyit a kétoldalas szabásmintaiv. Szines divatképe hónaponkint a legremekebb öltözékeket ábrázolja, mig kézimunka mellékletén az egyszerütől egészen a pompásig való kézimunka magyarázatokat hozza, oly könnyen megérthető modorban, hogy az ma már számos leányiskola tanitó lapjává vált. E mellett olvasói mulattatásáról sem feledkezik meg. A minden számhoz mellékelt szórakoztatót kedves novellák, háztartási tudnivalók és egyéb jó tanácsok töltik ki. A hónaponkint kétszer megjelenő Divat Ujság nagyan olcsó. Postán való szállitással az áyrilis - juniusi negyedévre 1 frt. 10 kr. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest VIII. Rökk Szilárd-utcza 4. szám.

* **„Hasznos Tanácsadò.“** Kinek ne volna arra szüksége? Hát még, amikor évenkinti potom 2 forintért szert tehet egy ilyen hü tanácsadó és szórakoztató jó barátra, mint a milyen a „Hasznos Tanácsadó“ czimü képes családi lap, mely husvét vasárnapján jelent meg Gerő Attilla, ösmert költő és müforditó szerkesztésében és a „Hasznos Tanácsadó“ betéti társasága kiadásában. A lap mindenkinek, aki egész évre előfizet, ajándékul adja Benedek Elek: „Magyar Népköltés gyöngyei“ czimü gyönyörü és diszkötésü müvét, melynek bolti ára három forint azaz egy forinttal több, mint az előfizetési összeg. Tehát a „Hasznos Tanácsadó“ egy forintot fizet rá minden kinek a ki járatja a lapját.

Ezenkivül száz meg száz olyan tanácsot közöl, a mezőgazdaság és a ház tartás köréből, mely maga egy vagyonnal felér. A ki e lapból mutatványszámot kér és arra elő is fizet, hü marad mindig hozzá. Az első szám tartalma a következő:

Szabolcska Mihály: Idehaza járok. Vers.

Jakab Ödön: A „Hasznos Tanácsadó“-ról.

Heltai Jenő: Dal. Vers.

Agai Adolf: Az első gyermek. (Képpel.)

Gerő Atilla: Mese a tavaszról. Vers. (Képpel.)

Benedek Elek: A vér.

Muzslai János: Márczius hó. Vers.

Gyalui Tibor: Az iró asztal. (Képpekkel.)

Temérdek: Visszaemlékezések Petőfire. (Képpekkel.)

Varsányi Gyula: Csak beszéld el.. Vers.

Dr. Somorjai Pál; A rózsás arczszin titka. (Képpel.)

A Hasznos Tanácsadó ajándéka.

Budapesti életképek.

Hoffmann Ottó: Népszerü tudomány. (Képpel.)

Irodalom és Müvészet. — Mezőgazdasag és Kertészet.

Konyha. — Háztartás. — Egészség és Szépség ápolása.

Ruházat és fehérnemü. — Házi Vegyszerek.

Házi Ipar. — Hirdetések.

A lap szerkesztősége Erzsébet-körut 41. sz. a. van és bárkinek szivesen ad levélbeli tanácsot is, ha rászorul, kiadóhivatala meg Ferencziek-tere 6. sz. a. van, hová az előfizetési pénzek küldendők.

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalmtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —

I.

Rendőr és költő.

A XVIII. század vége felé Európa nyugati államai egytől-egyig érezték, a mint a forradalom vihara bebetört határainkon. Az ifjuság rajongva lelkesedett az uj eszmékért s egy jobb kor hajnalának pirját látta feltünni a vérbefulladt Franczia ország fölött. Természetes, hogy a kormányok sem maradhattak tétlenül. Az államszerkezet gépezetében megkellett kettőztetni azt a kivülről láthatlan nivót, melyet titkos rendőrségnek szoktak nevezni. A kilenczvenes évek elején Bécset lázas izgatottságba hozta a Martinovics-féle összeesküvés, melynek számlái az egész birodalomban szétáradtak.

Történetünk ez időben játszik.

Bécsbe vezetjük az olvasót, egy szük utczába, a belvárosban. Engedjék meg, hogy az utcza nevét elhallgassuk, ugy sem tartozik a dolog lényegére. Mivel azonban történetünk kiindulási pontja az időjárással van szoros kapcsolatban, meg kell emlitenünk, hogy őszi késő alkony volt. A házakat a sürüködfelő miatt alig lehetett tiz lépésről észre venni. A lámpagyujtás ideje még nem érkezett el, s ha meggyujtották volna is, gyér fényük belevész a köd sürü hálózatába. A mindenütt utat lelő csipős szél csintalanul bontogatta ki a járó-kelő hölgyek jól össze nem szoritott kendőit. Senkinek sem jutott eszébe, hogy a szemközt jövő arczát vizsgálja. Mindenki saját magával, illető leg megczibált öltönyarabjával volt elfoglalva. A szük utczában megtorlódott szél rohamosan szágu'dott végig.

A házak közelében csak nem a falhoz simulva sietett egy fekete selyemköpenybe burkolt nő, kit egyenes magatartásáról, szilárd lépteiről s divatos ruházatáról itélve, élete virágában diszelő hölgynek lehetett tartani. A szélroham ellen köpenyét védve, nem gondolhatott kalapjával, melynek könnyedén kötött csokrát a szél láthatatlan keze hirtelen kibontván, pajzánul csapkodta a sikátor másik oldalára. Az ifju nő körül tekintgetett, mintha vizsgálná, nem lesz e sok tanuja a kergetősdi játéknek.

Némi bosszusággal látta, hogy előtte s mögötte mintegy tiz lépésnyi távolban egy-egy férfi jő, kik hallván önkénytelen kiáltását, sietve tartottak feléje. Az, a ki közelebb ért, hatalmas ugrással kézrekerité a szél prédáját s udvarias bók mellett nyujtotta át az ifju nőnek, ki szét kuszált gazdag hajfürtjeit igyekezett rendbehozni s ezért nem nyulhatott mindjárt a szökevény kalap fele.

— Asszonyom, vagy kiasszony! szólt az idegen sima, vékony hangon, hatalmamba keritém tulajdonát. Itt van átadom, s szabad e érte zálogot kérnem?

E közben édeskésen mosolygott, megakarván fogni a köpenyébe szorosabban beburkolt kis kezet.

— Uram! viszonzá a nő méltósággal, ön szivességet tett velem s kötelességem leendett udvariasságáért köszönetemet nyilvánitani, de lovagiatlan eljárása fölment tartozásom alól. — Kérem kalapomat.

E szavaknál az ifju hölgy kalapja után nyult; de az ismeretlen a helyett, hogy azt átadta volna, gyors mozdulattal a karcsu derakát át ölelte. A nő erőszakos megtámadója izmos karjaiból kibontakozni nem birván, fölsikoltott. E perczben ott termett háta mögött jövő egyén s még mielőtt a támadó szembeszállhatott volna a sötét alakkal, ez hatalmas ütéssel a földre teritette és dörgő hangon igy szólalt:

— Nem szégyenli védtelen nőt megtámadni? A földön tápászkodó férfi döhös pillantást vetett győztes ellenfelére s elfojtott hangon hörgé:

— Bárki legyen ön, drágán fizeti meg a beavatkozást.

Ezzel megtörölve sáros köpenyét, biczegve állott tovább. Az éji lovag mitsem hallgatva a fenyegetésre, a hálálkodó nőhöz fordult; dörgő hangja egyszerre lágy csendessé vált.

— Engedje meg nagysád, hogy házáig kisérője legyek, mert tartok tőle, hogy e szemtelen tolakodó utját állja.

— Köszönöm uram, megelőzi kérésemet. Valóban sajnos, hogy a fővárosban a nők nem lehetnek biztonságban. Egy beteg barátnőmet látogattam meg s észre sem vettem, hogy sötétedik, az ön közbejötte nélkül hihetőleg durva bántalomnak vagyok kitéve. Nem fogom elfeledni soha lovagias szolgálatét.

S egy finom, kicsiny kéz hálásan szoritá meg az ifjunak feléje nyujtott jobbját.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZINHÁZ.

Folyó szám 190. Bérlet 155. sz „B“

Ma, kedden, 1899. április 11-én:

A honvédhuszárok,

vagy: **A nagy-sallói győzelem.**

Eredeti népszinmü 3 felvonásban.

I-sö felv. *„A haza mindenekelőtt.“*

SZEMÉLYEK:

Özvegy Szamosi Antalné	—	—	F. Csigaházy
Aladár fia	—	—	Tóth Elek
Galambos Gábor, rokonuk	—	—	Fenyéry M.
Fenyvesi Gyula	—	—	Serfőzy Gy.
Füzes, huszárhadnagy	—	—	ifj. Szathmáry
Huszárkáplár	—	—	Makrai Dénes
Bandi szolga, Szamosiéknál	—	—	Szacsvay S.
Márton, öreg halász	—	—	Bartha István
Rózsi, leánya	—	—	R. Serfőzy Zs.
Piros Jancsi, halászlegény	—	—	Karacs Imre
Bojtos Miska	—	—	Szíklay M.
Parasztleány	—	—	Barthané L.

II. felv. *„A harcz fia.“*

Adél, Hámosi ezredes leánya			Fáy Flóra
Blumné, gazdasszony			Csügényi V.
Julcsa, szobaleány Hámosiéknál			Szabó Irma
Szamosi Aladár, huszárkapitány	—	—	Tóth Elek
Darázs, őrmester	—	—	Csatár Gy.
Bandi, káplár	—	—	Szacsvay S.
Huszárkáplár	—	—	Makrai Dénes
Jancsi	—	—	Rubos A.

III-ik felv. *„Gyász és öröm.“*

Özv. Szimosi Antalné	—		F. Csigaházy
Hámosi, honvédezredes	—		Komjáthy J.
Adél, leánya	—	—	Fái Flóra
Aladár	—	—	Tóth Elek
Bandi	—	—	Szacsvay S.

Holnap szerdán, ápr. 12-én Környei Béla baritonista első felléptéül:

Ripp Wan Winkle.

Regényes operette 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:
Csokonai nyomda
Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**
Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Fővárosi szerkesztőségünk:
(szerkesztő: **Kéry Gyula**)
Budapesten, Üllői-ut 70. I. emelet 13.
Telefon: 59—14.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Debreczen.

9123. szám.
V. 1899.

Hirdetmény.

Ezennel értesitjük a t. cz. közönséget, hogy helybeli mühelytelepünk mellett levő faiskolánkból nemes gyümölcsfa-csemeték és apróbb disznövények jutányos áron készpénz fizetés mellett beszerezhetők.

Debreczen, 1899. április 5.

Az üzletvezetőség.

Nyomdai vállalat eladása.

A Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság Debreczenben felszámolásba lépvén, vállalatát, mely 2 nagy hengernyomásu gyorssajtóval, 1 többszin nyomásu Phönix-géppel, egyéb segédgépekkel, stereotypiával, megfelelő mennyiségü ujság-, könyv- és accidenc-betükkel dusan felszerelt és a modern igényeknek kielégitésére minden tekintetben alkalmas **nyomdából, könyvkötészetből** és Debreczenben megjelenő **két napilapból** áll — eladóvá teszi.

A venni kivánók ezennel felhivatnak, miszerint vételi ajánlataikat a felszámoló bizottság elnöke *Márk Endre* ügyvéd urnál Debreczenben a **folyó 1899. évi május hó 15-ik napjának déli 12 órájáig** adják be.

Bánatpénzül 2500 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban ugyanott, vagy a Közgazdasági Banknál Debreczenben teendő le.

A részletes eladási feltételek a nyomda helyiségében megszerezhetők, — és az ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő ezen feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

A beérkezett ajánlatok elfogadása vagy el nem fogadása felett a felszámoló bizottság szabadon határoz, utóajánlatot azonban semmiesetre sem fogad el.

Venni szándékozók ugy a nyomdatelepet, mint az üzleti könyveket is bármikor megtekinthetik.

327. tkv. sz.
1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a Debreczeni Első Takarékpénztár végrehajtatónak Pongor József és neje végrehajtást szenvedők elleni 1000 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbiróság) területén levő, Debreczenben fekvő, a debreczeni 2367. sz. tjkvben A + 2502. hrsz. a. felvett ingatlanra 1661 forintban, a debreczeni pusztahalápi 134. sz. tjkvben A + 307. 308. hr. sz. a. felvett ingatlanokra 942 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1899. évi április hó 29. napján délután 3 órakor** a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság árverési termében, megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 166 frt 10 krt, illetve 94 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. 60 ik t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1899. évi január hó 24-én.

Nagy Károly,
kir. táblai biró.

531—1—1

Lóverseny.

Belépti jegyek a folyó hó 15-én szombaton és 16-án vasárnap Debreczenben tartandó lóversenyekre Szent-Királyi Tivadar ur müiparáru kereskedésében (városháza alatt) kaphatók. Az előjegyzett páholy és egyéb belépti jegyek folyó hó 14-én (pénteken) esteli 7 óráig ugyanott kiváltandók, mert a ki nem váltott belépti jegyek azontul másoknak adatnak el. Ugyanott a tribüne rajza tájékozásul szolgál.

Helyárak egy napra: Páholy (4 ülésel) az első vagy második sorban 8 frt. Zártszék 1 frt. Ülőhely 50 kr. Állóhely 20 kr. Lovasjegy (a pályakör belsejébe 2 frt. **Belépti jegy a tribüne előtti térre egy napra 3 frt, két napra 5 frt.** Tribüne előtti térre szóló belépti jegy **a tényleges szolgálatban levő katonatisztek számára** egy egy versenynapra **2 frt.** Versenysorozatok (programm) egy példány ára 20 fillér ezek Szent-Királyi Tivadar ur kereskedésében. valamint a m. kir. főtőzsdében április 13-án lesznek kaphatók. **Totalisateurön való fogadások** 10, 5 és 2 forintos tételekkel, csakis a versenynapokon a gyepen eszközölhetők. **Kellemetlenségek elkerülése végett figyelmeztetik a versenyeken résztvevő közönség, hogy belépti jegyét láthatólag viselni sziveskedjék.**

Bőbben a versenyekre vonatkozó hirdetésekből értesülhetni.

Árverési hirdetmény.

Alulirott közhirré teszi, bogy a Kuzmics László csődtömegéhez tartozó **üveg, porczellán, lámpa, kép, képráma** stb. nemüek, továbbá a **bolti összes felszerelés**, vala minta **79 frt 52 krra** menő **aktiv követelés** a csődválasztmány határozata folytán **f. 1899. évi április hó 12-én reggeli 8 órakor** kezdetét veendő és **Szent-Anna-utcza 1-ső számu háznál levő bolthelyiségben** megtartandó **nyilvános árverésen** a legtöbbet igérőnek, azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni, megjegyezvén, hogy a csődtömeg képviselője az aktiv követelések behajthatóságáért szavatossá got nem vállal.

Molcsányi József
tömmeggondnok.

326—2—1

321. tkv.
1899. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi, hatóság közhirré teszi, hogy Varga Lajos végrehajtatónak Schneider István végrehajtást szenvedő elleni 48 frt 27 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbiróság) területén levő, a debreczeni 7690. sz. tjkvben fekvő A I. 2268. hrsz. beltelkes házra az árverést 538 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1899. évi április hó 20. napján délután 3 órakor** ezen kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak, az ingatlan becsárának 10% át vagyis 53 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál, 1899. évi január hó 20-án.

Nagy Károly
kir. táblai biró.

348—1—1

A kinek szüksége van
Tapétára
kérjen azonnal
legujabb
mintákat
a
Bromberger Tapéta szétküldési czégtől
Valentin Minge
BROMBERG, (Németország.)
valóban
izléses választék
olcsó és jobb mintákban
feltőnő olcsó árban.

Hirdetmény.

A vb. **Karacs Imre neje** csődtömegéhez tartozó árukból még meglevő készlet u. m.: üveg és porczellán-áruk, lámpa képkeret és ablakráma, továbbá az üzleti és raktári felszerelési tárgyak, melyeknek leltárbeli becsértéke összesen 627 frt 31 kr (beszerzési ár mintegy 1610 frt) a csődválasztmánynak f. hó 8-án kelt határozata folytán ajánlat utján eladatnak.

A zárt és 10 százalék bánatpénzzel ellátandó ajánlatok alulirt tömeggondnokhoz **f. évi április hó 15-ik napján** d. u. 3 óráig adandók be, hol a csődleltár naponként d. u. 3—5 óra között megtekinthető.

Az ajánlatok elfogadása felett a csődválasztmány szabadon határoz s az áruk darab szám szerinti mennyiségért szavatosságot nem vállal.

Debreczenben, 1899. április 9.

Dr. Békés Sándor,
ügyvéd, tömeggondnok.

Első magyar általános biztositó társaság Budapesten.

I. Tűz-, szállitmány-, jég- és betörésbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Negyvenegyedik évi zárszámla 1898. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . 4.005,905·97				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 1.500,636·48	2.505,269	49		
Függőben maradt károk tartaléka	227,845	62		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	320,174	72		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	112,128	38		
Postabérek	53.206	39		
Adakozások közhasznu célokra	12,525	—		
A tűzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	534,454	67		
Behajthatlan követelések leirása	7,122	84		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—	5.772,727	11
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . 102,206·43				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 51.731·98	50,474	45		
Függőben maradt károk tartaléka	23,111	52		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	16,840	02		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	20.000	—	110,425	99
III. Jégbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . 3.726,718·36				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 2.480,195·18	1.246.523	18		
Függőben maradt károk tartaléka	29,025	76		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	110,935	25		
Bélyegilletékek	29,090	80		
Behajthatlan követelések leirása	1,700	79	1.417,275	78
IV. Betörésbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . 680·62				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 493·46	187	16		
Függőben maradt károk tartaléka	600	—		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	3,021	60		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	6.500	—	10,308	76
			7.310,737	64

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Az 1897. évről áthozott készpénz-dijtartalék a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—		
Tüzbiztositások után bevett készpénzdijak és a folyó évben lejárt dijkötelezvények és dijváltók . . . frt 6.182,385·16				
levonva: törlesztett dijak frt 795,323·94				
„ viszontbiztositási dijak és dijrészletek frt 1.995,678·51 2.790,997·45	3.391,387	71		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	175.175	50	5.566,563	21
II. Szállitmánybiztositás.				
Az 1897. évről áthozott készpénz-dijtartalék a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	20,000	—		
Szállitmány-biztositások után bevett készpénzdijak 251,049,79				
levonva: törlesztett dijak frt 10,178·43				
„ viszontbiztosi dijak frt 166.337·35 176,515·78	74,534	01		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	23,365	23	117,899	24
III. Jégbiztositás.				
Jégbiztosit. után bevett készpénzdijak frt 2.026,288·95				
levonva: törlesztett dijak frt 186,432·85				
„ viszontbiztositási dijak „ 1.204.336·10 1.390,768·95	635,520	—		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	9,577	43	645,097	43
IV. Betörésbiztositás.				
Betörésbiztositások után bevett készpénzdijak frt . . . . . 43,761·30				
levonva: törlesztett dijak frt 4,913·07				
„ viszontbiztositási dijak frt 28,318·80 33,231·87	10,529	43	10,529	43
V. Egyéb bevételek.				
Szelvény-takarékpénztári-váltó- és egyéb kamatok levonva az árfolyamveszteséget értékpapirok után	165,849	70		
Társaságl házak tiszta jövedelme	30.994	30	196,844	—
VI. 1898. évi nyeremény-számla.				
A folyó évi üzletből fenmaradt veszteségért . .			773,804	33
			7.310,737	64

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

	forint	kr.	forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál			2.593,220	17
1.450,000 frt n. é. Magyar földhit. int. 4 %-os talajjavitási és szab. záloglevél . . . á 97·25 =	1.410,125 frt — kr.			
1.000,000 Kor. n. é. Pesti magyar kereskedelmi bank 4%-os záloglevél . . . . . á 98·50 =	492,500 „ — „			
490,000 Kor. n. é. Egyesült budapesti fővárosi takp. 4%-os záloglevél . . . . . á 97·50 =	238,875 „ — „			
7942 drb Magyar-franczia biztositó társasági részvény . . . . . á 100·— =	794,200 „ — „			
1084 drb Bécsi biztositó társ. részvény . á 240·— =	260,160 „ — „			
1721 drb Hazai által. bizt. társ. részvény . á 10.— =	17,210 „ — „			
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok	20.241 „ 48 „		3.233,311	48
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók			900.522	45
Társaság házai Budapesten és Pozsonyban			710,000	—
Erzsébettéri házak jelzálog-kölcsönszámla			410,000	—
Különféle adósok:				
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél			879,090	71
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél			675,907	60
Jégbiztositási osztály folyó számlán			286,307	20
Központi pénzkészlet			51,352	73
1898. évi veszteség			773,804	33
			10.513,516	67

	forint	kr.
Részvényalaptőke teljesen befizetett 2000 egész részvény à 1000 frt és teljesen befizetett 2000 fél részvény à 500 forint	3.000,000	—
Társasági tartaléktőke	3.000,000	—
Külön tartalék	637,528	54
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 2.000.000 frt — kr.		
Szállitmány-biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 20.000 „ — „		
Betörésbiztositási készpénzdij-tartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 6.500 „ — „	2.026,500	—
Tüzbiztositási függő károk tartaléka	227,845	62
Szállitmány-biztositási függő károk tartaléka	23,111	52
Jégbizt. függő károk tartaléka	29,025	76
Betörésbizt. függő károk tartaléka	600	—
Különféle hitelezők	678,238	98
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	3,430	—
Első magyar általános biztosító társaság „Lévay-alap“	88,113	02
Első magyar általános biztosító társaság „Ezredéves alapitvány“	31,041	92
Tisztviselők nyugdijalapja	527,176	78
Ormody Vilmos-alap	10,000	—
Életbiztositási osztály folyó számlán	224,824	06
Betörésbizt. osztály folyó számlán	6.080	49
	10.513,516	67

II. Életbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Harminchatodik évi zárszámla 1898. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	307,530	57		
Visszavásárolt kötvényekért	478,923	61		
Halálesetek után kifizetett károsszeg	1.143,073	80		
Lejárt kiházasitási tőkékért	1.270.185	86		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	33,143	06		
Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	217.495	51		
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	302,674	29		
Évjáradékokért	133.650	66		
Viszontbiztositási dijak	137,107	34		
Bélyegekért	97,758	19		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	240,084	99		
Tiszti fizetések	95,259	38		
Jövedelmi adóért	7.218	74		
Orvosi dijakért	44.515	04		
Szerzési és dijbehajtási költségek	354,362	61		
Kisorolt biztositások tartaléka	14,000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	14,962	19	4.891,225	84
Dijtartalék ez év végén			32.999,607	01
1898. évi nyeremény			730,363	87
			38.621.196	72

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék			31,393,283	83
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	601,294	89		
az előbbi években kiállitott kötvények után	4.579,096	18		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	23.245	05	5.203,636	12
Mult évi függőben volt károk és dijvisszatérítések tartaléka			241,653	24
Mult évi függőben volt kiházasitási tőkék tartaléka			229,187	60
Illetékek			108,251	53
Kamatjövedelem			1.445,234	40
			38.621.196	72

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

	forint	kr.
Értékpapirok 30,241.577 frt 96 kr ugyanis:		
116,000 kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék 97 frt 90 krjával	56,782	—
33,700 frtnyi magyar kir. 4%-os aranyjáradék 120 frt 75 krjával	40,692	75
6.358,560 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os záloglevelek 98 frt 40 krjával	6.256,764	—
6.348,000 frtnyi magy. földh. int. 4%-os talajjav. záloglevelek 97 frt 25 krjával	6.173,430	—
5.269,800 Kor. n. é. magyar földh. int. 4%-os kor. záloglevelek 98 frt 25 krjával	2.588,789	25
904,000 frtnyi pesti magy. kereskedelmi bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	904,000	—
68,000 frtnyi pesti magy. keresk. bank 4½%-os közs. kölcs. kötv. 100 frtjával	68,000	—
91,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	91,000	—
74,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5%-os zálogl. 100 frtjával	74,000	—
300,000 frtnyi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	300,000	—
139,000 frtnyi magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%-os zálogl. 100 frtjával	139,000	—
736,000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takp. 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	736,000	—
29,400 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4%-os nyerem. kötv. 122 frt 25 krjával	35,941	50
Magyar jelzáloghitelbank 4%-os kölcsön 6 darab nyereményjegye 19 frtjával	114	—
279,000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4½%-os záloglevelei 100 forintjával	279,000	—
2.442,400 frtnyi Budapest fővárosi 4½%-os kölcsönkötvények 100 frtjával	2.442,400	—
424,300 Kor. n. é. Bpest fővárosi 4%-os korona-kölcsön-kötvények 97 frtjával	206.028	—
1.164,500 frtnyi magyar kir. államvas. ezüstkölcs. 4½%-os kötv. 100 frtjával	1.164,500	—
350.000 frtnyi magy. kir. államv. aranykölcsön 4½%-os kötv. . 120 frtjával	420,000	—
97.300 frtnyi m. kir. keleti vasuti államkölcsön 5%-os arany kötv. 120 frtjával	116,760	—
199,700 frtnyi magy. kir. 4% -os földtehermentesitési kötvények 96¾ frtjával	193,209	75
6.535,250 frtnyi magyar kir. italm. jogkártalanitási 4½%-os kötv. 100 frtjával	6.535,250	—
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény	952,118	23
118,000 frtnyi egyesitett államadósság 4²/₁₀% papirjáradék 101 frt 70 krjával	120,006	—
90.000 Kor. n. é. osztrák 4%-os koronajáradék 101 frt 75 krjával	45,787	50
517.321 Lire 05 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	228,254	98
Túlélési csoportok értékpapirjai: 73,750 frtnyi magyar kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	73,750	—
1898-ban esedékes kamatok	166,537	94
Jelzálog-kölcsönök	167,991	64
Kötvény-kölcsönök	3.425,361	52
A központ tartozása folyó számlán	224,824	06
Vezér- és főügynökségek és mások tartozásai	866.126	55
	35.092.419	67

	forint	kr.
Díjtartalék . . . . . 33.818,221 frt 43 kr		
levonva a viszontbiztositási dijtartalékot . 818,614 frt 42 kr	32.999,607	01
Biztossági alap	215,211	57
Kiházasitási tőkék nyeremménye	502,848	52
Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	217,495	51
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	302,674	29
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	122	74
Tulélési csoportok számlája	74,821	97
Előre fizetett dijak 1899—1900. évekre	1.271	06
Fel nem vett nyeremények 1897. évről	285	46
Kisorsolt biztositások tartaléka	14,000	—
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	33,717	67
1898. évi nyeremény	730,363	87
	35.092,419	67

Budapest, 1898. december hó 31-én.

Az igazgatóság: Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor. Szende Károly, aligazgató.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvvivő. **Gergely Tódor**, a központi könyvezés főnöke.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgáltuk, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőeknek találtuk. Budapest, 1899. március hó 11-én.

A felügyelő-bizottság: Gróf Batthyány Géza, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Báró Radvánszky Géza.

„Csokonai“ nyomda nyomása. 1899.